

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 653/2020-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **JUMANS, s. r. o.**, Petra Jilemnického 3, Zvolen, IČO 36 642 690, zastúpenej advokátskou kanceláriou AK Dlhopolec s. r. o., Nám. SNP 27, Zvolen, IČO 36 867 306, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ivan Dlhopolec, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 40/2019 z 30. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 40/2019 z 30. júna 2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 40/2019 z 30. júna 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. septembra 2020 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obdo 40/2019 z 30. júna 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľka sa zároveň

domáhala, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okrem toho sťažovateľka žiadala o priznanie náhrady trov konania. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 653/2020-20 z 15. decembra 2020 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľka sa žalobou podanou 18. apríla 2012 domáhala uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť sumu 31 065,38 eur s príslušenstvom. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 Cb 115/2012 z 9. februára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola zamietnutá žaloba sťažovateľky a žalovanej nebola priznaná náhrada trov konania. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob 139/2017 z 5. júna 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorý potvrdil rozsudok okresného súdu. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktoré bolo odmietnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uviedol, že rozsudok krajského súdu bol sťažovateľke doručený 23. augusta 2018, čo malo vyplývať z obsahu doručienky, a teda lehota na podanie dovolania proti rozsudku krajského súdu mala uplynúť 23. októbra 2018. Keďže dovolanie sťažovateľky bolo podané 24. októbra 2018, podľa najvyššieho súdu bolo podané oneskorene.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že rozsudok krajského súdu jej bol doručený 24. augusta 2018. Túto skutočnosť potvrdzuje aj vyjadrenie Slovenskej pošty, a. s., a teda jej dovolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote. Podľa názoru sťažovateľky v jej veci došlo k odopretiu spravodlivosti, pretože *„ak dovolací súd odmietne dovolanie účastníka konania ako oneskorene podané, hoci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že dovolanie bolo podané včas, ide o odopretie spravodlivosti (denegatio iustitiae), pretože pochybenie v procesno-právnom hodnotení rozhodujúcich skutkových okolností má za následok, že najvyšší súd nepreskúma meritórne dovolacie námietky účastníka konania.“*

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a zúčastnenej osoby

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

4. Na podklade výzvy ústavného súdu z 21. decembra 2020 sa k ústavnej sťažnosti vyjadril predseda najvyššieho súdu, ktorý v stanovisku č. k. KP 3/2020-642 z 13. januára 2021 uviedol, že *„vo veci rozhodujúci dovolací senát najvyššieho súdu pri posudzovaní včasnosti podaného dovolania vychádzal z dátumu doručenia rozsudku odvolacieho súdu právnomu zástupcovi sťažovateľky, ktorý na doručeníke uviedol právny zástupca sťažovateľky, a to dátum 23. august 2018. Z uvedeného dôvodu vyhodnotil vo veci rozhodujúci senát dovolanie sťažovateľky podané dňa 24. októbra 2018 ako dovolanie podané oneskorene.“* Predseda najvyššieho súdu ďalej konštatoval, že ak by rozsudok krajského súdu bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľky

24. augusta 2018, je zrejmé, že dovolanie by bolo podané včas. Predseda najvyššieho súdu preto ponechal na posúdení ústavnému súdu, či z už uvedených dôvodov došlo k zásahu do označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

5. Zúčastnenej osobe, ktorou je žalovaná DÔVERA zdravotná poisťovňa, a. s., Einsteinova 25, Bratislava, bolo ústavným súdom výzvou z 21. decembra 2020 umožnené vyjadriť sa k podanej ústavnej sťažnosti v lehote 10 dní. V podaní zo 7. januára 2021 zúčastnená osoba uviedla, že *„k týmto skutočnostiam uvedeným v ústavnej sťažnosti nevie relevantne vyjadriť, nakoľko nemá vedomosť o okolnostiach doručenia napadnutého uznesenia sťažovateľke. DÔVERA zdravotná poisťovňa však verí, že Ústavný súd Slovenskej republiky dôkladne preskúma namietané skutočnosti a zároveň spravodlivo posúdi, či reálne došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces sťažovateľky.“*

III.3. Replika sťažovateľky:

6. Sťažovateľke bolo ústavným súdom výzvou z 21. januára 2021 umožnené vyjadriť sa k vyjadreniu najvyššieho súdu k prijatej ústavnej sťažnosti v lehote 10 dní, čo sťažovateľka nevyužila. Zároveň bolo sťažovateľke doručené na vedomie aj vyjadrenie zúčastnenej osoby.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu okresného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

8. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

9. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inšinciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha

ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

10. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

11. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

12. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

13. Podstata námietky sťažovateľky spočíva v tvrdenom porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jej dovolanie z dôvodu jeho oneskoreného podania.

14. Ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti bývalej Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Uvedené platí v zásade aj pre prípad zisťovania včasnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku (m. m. IV. ÚS 445/2013).

15. Ústavný prieskum zameraný na ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je determinovaný argumentáciou sťažovateľky pri náležitom zohľadnení právomoci ústavného súdu. Aj keď predmetom prieskumu je rozhodnutie dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania ako oneskorene podaného, samotná otázka, či dovolanie sťažovateľky bolo podané včas, a teda v súlade

s procesnoprávnymi predpismi, je skutková otázka, ktorej preskúvanie ústavným súdom je vo všeobecnosti limitované jeho ústavným postavením.

16. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že včasnosť sťažovateľkou podaného dovolania vyhodnocoval výlučne na podklade dátumu doručenia fyzicky vyznačeného na doručenke (23. augusta 2018). Podľa tvrdení sťažovateľky bol rozsudok krajského súdu fakticky doručený jej právnomu zástupcovi 24. augusta 2018, preto aj dovolanie bolo podané včas. Toto tvrdenie bolo potvrdené aj oznámením Slovenskej pošty, a. s., z 22. júla 2020 tvoriacim prílohu ústavnej sťažnosti, podľa ktorého zásielka č. OA044707132SK adresovaná právnomu zástupcovi sťažovateľky bola doručená 24. augusta 2018.

17. Z dôvodu verifikovania skutočností uvádzaných sťažovateľkou ústavný súd vyzval okresný súd, aby oznámil, pod akým číslom zásielky bol právnomu zástupcovi sťažovateľky odoslaný rozsudok krajského súdu. V odpovedi na výzvu okresný súd doručil ústavnému súdu kópiu poštového podacieho hárku z 22. augusta 2018, z ktorej je zrejmé, že zásielka bola odoslaná pod číslom OA044707132SK. Následne ústavný súd vyzval Slovenskú poštu, a. s., o oznámenie, kedy bola zásielka č. OA044707132SK fyzicky prevzatá právnym zástupcom sťažovateľky. Listom z 1. decembra 2020 Slovenská pošta, a. s., zopakovala svoje predchádzajúce stanovisko z 22. júla 2020 s tým, že pri preberaní zásielky právnym zástupcom sťažovateľky bol dátum na doručenke uvedený nesprávne. Prílohu oznámenia Slovenskej pošty, a. s., tvorila kópia dodávacej knihy doručovateľa z 24. augusta 2018, z ktorej vyplýva, že predmetnú zásielku prevzal právny zástupca sťažovateľky 24. augusta 2018.

18. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, splnenie zákonom ustanovených náležitostí podania, zákonné lehoty a pod. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností (obdobne napr. III. ÚS 331/04). Je totiž nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania (strane sporu) poskytuje v dovolacom konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo.

19. Dovolací súd dovolanie odmietne v tom prípade, keď nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania. Dovolanie musí byť podané včas, oprávnenou osobou, musí smerovať proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon dovolanie pripúšťa, musí mať zákonom predpísané náležitosti, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie musí byť odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi vymedzenými v dovolaní zákonným spôsobom (§ 447 CSP *a contrario*).

20. Aj keď otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012), nemožno opomíňať ústavnoprávny rozmer tohto posúdenia, predovšetkým v situáciách, keď takéto riešenie je spôsobilé zasiahnuť do práva na spravodlivý proces účastníka konania, resp. strany v spore.

21. Podľa § 111 ods. 1 Civilného súdneho poriadku do vlastných rúk sa doručuje tak, že adresát potvrdí prijatie písomnosti na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“); údaje v doručke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Doručka je verejnou listinou.

22. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že doručka má povahu verejnej listiny, ktorá preukazuje pravdivosť údajov v nej obsiahnutých, ak nie je preukázaný opak. To znamená, že platí vyvrátiteľná domnienka správnosti doručky, pričom v súdnom konaní sa dokazuje iba jej prípadná nesprávnosť.

23. Na základe listín predložených okresným súdom a Slovenskou poštou, a. s., považuje ústavný súd za preukázané, že dátum na doručke bol pri preberaní zásielky právnym zástupcom sťažovateľky uvedený nesprávne a zásielka bola prevzatá právnym zástupcom sťažovateľky až 24. augusta 2018.

24. Bez toho, aby ústavný súd sám posudzoval a vyhodnocoval procesnú podmienku včasnosti podaného dovolania (na čo nemá právomoc), musí konštatovať, že právny záver najvyššieho súdu o oneskorenosti dovolania vychádzal iba z dátumu doručenia rozsudku krajského súdu na doručke, pričom toto skutkové zistenie sa v konaní pred ústavným súdom ukázalo ako nesprávne. Túto okolnosť si pritom najvyšší súd mohol a mal overiť sám. V dôsledku toho najvyšší súd neprejednal podané dovolanie sťažovateľky z ďalších procesných a vecných aspektov. Z tohto dôvodu ústavný súd nemal inú možnosť len rozhodnúť, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

25. Keďže ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľky zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

26. Po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o dovolaní proti rozsudku krajského súdu, pričom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v bode 26 tohto nálezu (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Povinnosťou najvyššieho súdu tak bude, aby sa v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku vysporiadal náležitým spôsobom predovšetkým s otázkou, či dovolanie sťažovateľky bolo podané včas.

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd konštatuje, že z § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nevyplýva pre ústavný súd obligatórna povinnosť priznania trov konania sťažovateľovi, ak bolo ústavným súdom vyslovené porušenie jeho práv postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci. V tomto prípade ústavný súd nepriznal trovy konania sťažovateľke, pretože konanie pred ústavným súdom bolo v konečnom dôsledku vyvolané tým, že právny zástupca sťažovateľky uviedol nesprávny dátum na doručke pri preberaní zásielky, ktorej obsahom bol rozsudok krajského súdu (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Záver

28. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2021

Libor DUEA
predseda senátu